

SAVAMALA; NASILJE

PROTEST inicijative *Ne da(vi)mo Beograd* povodom prve godišnjice nasilja u Hercegovačkoj 25. aprila, u prolazu su topla pozdravile izbeglice nastanjene u Savamali. Otkud simpatije namučenih prema demonstrantima protiv nepoznatih problema nepoznate zemlje? Možda drugi deo Vahidinog intervjua sa Hasibom da barem deo odgovora.

Učitelj neznalica

Hasib (2)

Gde sada živi tvoja familija?

Jedan deo u Kabulu, drugi u Indiji. Konar je potpuno napušten, niko više ne živi tamo. Ni u Kabulu bezbednost nije najbolja.

Pre neki dan bila je ekspodirana neka velika bomba u tom regionu?

Američke snage bacile su bombu od deset tona koju zovu 'Majka svih bombi'. Bacili su je na Daeš, ISIS bazu u Nangaharu. Ti Daeši su došli iz Pakistana i još su opasniji od Talibana. Oni ne vole ni Talibane, ni vojsku, ni policiju, ne vole obrazovane ljude, ni žene, niti poštuju građanska prava, oni samo otimaju i ubijaju ljude.

Da se vratimo na pređašnju priču, kako je bilo kada su 2001. NATO i Amerikanci srušili režim Talibana?

Kada je Osama Bin Laden napao Ameriku 11. septembra, Džordž Buš je odlučio da napadne Avganistan i ukloni teroriste. Godinu posle toga zauzeli su u Avganistanu mnogo talibanskih uporišta i očistili ih. ISAF i NATO su došli i predsednik Karzai je napravio vladu sa njima. Nakon tri godine organizovani su izbori na koje su izašli svi i na kojima je Karzai dobio mandat na pet godina. Na sledećim izborima je ponovo pobedio na novih pet, ukupno deset godina. Treći put Karzai se nije kandidovao i sadašnji predsednik Ashraf Ghani Ahmadzai je dobio izbore.

Čitao sam veliku studiju o Karzaju, koju je pisao jedan francuski general koji je bio sa njim od vremena kada je Karzai došao u Avganistan do momenta kada je postao predsednik. Knjiga se zove „Jedan čovek i jedan bicikl“, jer on je išao biciklom. Karzai je odlučio

Izdavač:
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Uredništvo:
Vahida Ramujkić, Noa Treister, Vladimir Novaković, Ivan Velisavljević, Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matiya Medenica

donator:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

partneri:

Imenovati
TO
ratom

Savez za radničko društvo

za samoobrazovanje

Rilten

uciteljneznalica.org

društvena pitanja

Imenovati TO ratom

godine nam Talibani nisu dali platu i ti sada ne učiš dobro!" U to vreme stvarno Talibani nisu davali plate nastavnicima, jer nisu smatrali važnim taj posao.

Situacija ovde je sve teža, ljudi sve teže prelaze granicu, u poslednjih mesec dana to skoro nikom nije pošlo za rukom. Čemu se sad ljudi nadaju?

Ovde među ljudima vlada velika depresija, kada pričaš sa nekim vidiš da je samo fizički tu prisutan, sve njegove misli su na granici. Pričaš sa nekim, tu je ispred tebe, ali vidiš da je u mislima tamo. Niko ne zna šta će se dogoditi. Ljudi koji su ovde već više puta su pokušavali da pređu granicu, ali su ih tukli, puštali pse na njih, krali više puta, svi imaju neko veoma loše iskustvo. I još pokušavaju da nađu način da pređu granicu.

Ovde si već osam meseci, kako je protekao zimski period koji je bio veoma kritičan?

Bilo je veoma hladno, ali to nije bilo tako teško za nas koji dolazimo iz Kabula, jer tamo isto može da bude veoma hladno, sa puno snega. Ali za ljude koji dolaze recimo iz Džalalabada i drugih provincija, naročito iz Pešaura, bilo je veoma teško. Po prvi put oni su ovde videli sneg i doživeli toliku hladnoću.

Čula sam da ima ljudi koji su putovali i pešice, pošto nisu imali para da plate krijumčare?

Manje, ali neki dolaze i pešice. Uglavnom delom pešice i delom prevozom. Prvo nekako uspeju da dođu do Irana, i tamo rade da zarade novac za put. Kupe kartu za autobus do Turske granice, onda pređu granicu ilegalno i u Turskoj ponovo nađu neki privremeni posao. Kad prikupe dovoljno para idu dalje.

U Turskoj sada ima dosta izbeglica?

Da, ali tamo je dobro što ima dosta kompanija u kojima izbeglice mogu da rade. Ali u Srbiji recimo nema posla za ove ljude. U Turskoj svaki izbeglica može da ima veliku platu – 500, 300, 200 dolara. Ali to su sve privremeni poslovi, na par meseci.

Posle te strašne zime mnogo stranaca i inetrnacionalnih volontera došlo je u Beograd? Kakav je odnos migranata prema njima?

Mnogo njih dolazi iz različitih zemalja samo da bi napravili slike i snimali video. Španska grupa zaista pomaže, prave tuševe, pripremaju hranu za ljude, čaj, daju drva za ogrev, pomažu veoma mnogo. Drugi samo dolaze da slikaju. Migranti znaju da je to sad veliki biznis. Takođe krijumčari prave veliki biznis. Svi prave biznis od migranata.

Kaži mi nešto više o krijumčarskom biznisu ako želiš.

Da, krijumčari prave ogroman biznis. Odavde ako putuješ sa pasošem u Nemačku karta avionska je nešto više od 100 eura. Ako ideš bez pasoša, samo preko Hrvatske do Italije, što nije velika razdaljina, neki plaćaju 2.000 eura, neki 3.000 eura, neki 1.500, različite su cene. Postoje dve vrste *gejma* (game, ugovoreni prelaz granice u izbegličkom slengu). Jedna vrsta je *grand gejmi*, druga *simpli gejmi*. *Grand gejmi* je kad se ide u maloj grupi, do deset ljudi, i pešači se oko dva-tri sata do mesta gde čeka vozilo. *Simpli gejmi* je kad ide veća grupa od 30-40 ljudi. To je dosta jeftinije, oko 1.500 eura, ali se hoda mnogo duže, i po 20-30 sati.

Kako se ugovara prelaz sa krijumčarem?

Ljudi uplate krijumčaru na račun u Avganistanu, a on organizuje prelaz na terenu sa drugim ljudima. Migranti treba da dođu nekako do granice, autobusom, vozom, mada ih sada više ne puštaju ni da sednu na voz, pa moraju da uzmu taksi. Krijumčar ne ide sa njima, on je na telefonu i šalje instrukcije. On pošalje dve osobe sa grupom. Krijumčar šalje lokaciju odakle vozač može da ih pokupi. GPSom oni dolaze na tu lokaciju, i javljaju telefonom da su stigli. Onda prvo dolazi *skort* vozilo (scort, izvidnica), koje proverava da li je čist teren i zove veće vozilo koje preuzima ljude ako nema polici-je u blizini. *Skort* ide par kilometara ispred, proverava teren i šalje instrukcije gde treba da se skrene da bi se izbegla kontrola. *Skort* je tu klučan. Ali u Hrvatskoj je i to sada teško. Policajci u civilu kad vide izbeglice ne diraju ih, već čekaju da se pojavi *skort*, i onda ih uhvate sve zajedno, ne samo izbeglice. Sam prelazak granice je postao lak, problem je ko će da pokupi migrante kada pređu granicu. Mnoge vozače je pohvatala hrvatska policija. Najviše hvataju *skort*, a bez skorta se ne može, to je kao kada hoćeš da voziš noću bez farova, *skort* su kao svetla za vozača u kombiju.

Kada smo prelazili iz Turske za Bugarsku, bio je jedan veoma mali dečak sa nama, možda je imao petnaest godina, on je bio pomoćnik krijumčara. Sam uz pomoć GPS-a vodio je grupu od petnaest izbeglica osam sati kroz *džunglu* (jungle, zona van graničnog prelaza u izbegličkom slengu) do auto-puta u Bugarskoj. Onda je zvaao krijumčara da pošalje taksi. Tri-četiri takšija su došla po nas i dovela nas u jednu kuću u kojoj smo ostali pet dana. Po nas je onda došao policijski džip. Rekao nam je odmah da je policajac i da su ga platili krijumčari da nas dovede do srpske granice. Rekao nam je da su platili autobuske karte za nas i dali nam instrukcije da sednemo u autobus kojim smo zatim došli za Srbiju. To je bio *grand gejmi*, to je bilo lako. Ali mnogo ljudi kada su došli u Bugarsku, krijumčari su ih ostavili da ih uhvati policija i stavi u zatvorene kampove, tuče i uzima sve stvari.

General Masood je bio ubijen nekoliko dana pre 11. septembra?

Jedna zona je bila u njegovoj kontroli i on se tokom 5 godina tamo borio protiv Talibana. Neki arapski novinari došli su da ga intervjuišu. U kameri je bila sakrivena bomba koja je ubila sve prisutne u suicidalnom napadu.

Avganistan je pre rata bila veoma jaka zemlja sa snažnom armijom, raketama, vazduhoplovnim jedinicama, Pakistan im nije mogao ništa. Ovo sada ne može da se poredi. Doktor Nadžib je mnogo puta govorio preko televizije, pre Talibana je bilo televizije i svega, da SAD nema dobre namere, da će u Avganistan dovesti terorističke grupe iz Arapskih zemalja i Pakistana, govorio im je da ne izazivaju rat u Avganistanu, da ako žele vlast on će im ustupiti mesto predsednika, ali da ne uništavaju Avganistan. Govorio je Avganistancima da će on umreti jednog dana, ali da zapamte da će doći SAD, jer ovde je bila Rusija, i svi su ustali protiv Rusije, ali da će mnoge zemlje doći u Avganistan i da tada nećemo moći da uradimo ništa protiv njih. Tako se i dogodilo.

Svi prave biznis sa migrantima...

Da, svi migranti znaju da je to veliki biznis. Svako može da dođe do nekih para preko migranata. To je problem.

...

Od osnovne škole, kada je došao talibanski režim, video sam toliko loših situacija u raznim priilikama. Bio sam u četvrtom razredu kada su me Talibani pretukli jer sam imao modernu frizuru. Naš glavni nastavnik je bio Taliban, i rekao mi je: „Oh, oh, moderan dečko, dođi ovde.“ Prvo mi je rekao da sam crven „kao Rus“. I pretukao me je na mrtvo tada, i ošišao me je do glave.

A ti stvarno imaš malo svetliju kosu i oči u odnosu na druge Avganistance ovde...

Sećam se kada smo iz Kabula morali da se vratimo u

kuću mog dede u Konaru, za moju sestru i mene na ulici i u prodavnici govorili su: „Gledajte, Rusi su se vratili, ne-muslimani se vraćaju!“ A mi smo bili mali, deca, nismo znali šta to znači. Iz jednog stabilnog sistema došli smo na veoma loše, videli smo mnogo stvari. Kada smo živeli u Kabulu moj otac je bio major u Avganistanskoj vojsci. Živeli smo u državnoj zgradi, koja je bila pristojno sredena. Kad je krenuo rat morali smo da napustimo sve i odemo u Konar. Tamo smo se sreli sa sasvim drugačijim ljudima, koji su nosili drugačiju odeću, kratke pantalone, duge brađe, kape. Po prvi put smo videli domaće životinje, krave, reke i mnoge druge stvari. Mi deca smo bili srećni zbog života na selu, ali majka je stalno plakala. Puno puta smo je pitali zašto plače toliko.

Za vreme vlade Doktora Nadžiba otac je četiri godine studirao u Moskvi, i vratio se. U to vreme je Rusija podržavala Avganistan, ali su pogrešili što je ušla njihova vojska. Izbio je veliki rat u svim delovima Avganistana, mnogo ljudi otišlo je u Pešaur, svi su ustali protiv Rusa. Onda je tadašnji predsednik, Doktor Nadžib rekao Rusima da idu, pošto ih ljudi ne žele. Rusi su otišli, nisu imali više novca da završe svoj projekat da prenu Avganistana, Pakistana i Indije izađu na more i stanu naspram zapadnog bloka i SAD. Kada su izašli iz Avganistana, napravljena je dobra vlada, pod vodstvom Doktora Nadžiba. Napravio je dobru armiju i Rusija je i dalje podržavala Avganistan. Uložila je dosta para i imali smo partnerski odnos, Avganistan je bio siguran. U to vreme deo avganistanskih izbeglica u Pakistanu je prigovarao Doktoru Nadžibu zašto je prekinuo rat. Pakistan ih je podržavao, oni su se vraćali u Avganistan da se bore protiv Avganistanske vojske. Rusi su otišli, a ovi ljudi su se suprotstavili Doktoru Nadžibu, prigovarajući mu da nije musliman. Ponudio im je da učestvuju u vlasti i da ne prave novi rat. Onda je Doktor Nadžib napustio mesto predsednika i šest-seдам partija je došlo u Kabul. Napravili su islamsku vladu i krenuli da se bore jedni protiv drugih. Moj otac je izgubio posao, sve se raspalo i morali smo da napustimo Kabul. Tada smo otišli u Konar.

Svih tih šest partija su bile islamske?

One su delovale u ime islama, ali nisu bile zaista islamske. Jedna je pripadala komandantu Masudu, druga Gulbudinu Hekmatijaru, jedna Mazariju, jedna Safaju, i jedna general Dostanu. On je sada prvi pomoćnik predsednika.

General Masood je bio ubijen nekoliko dana pre 11. septembra?

Jedna zona je bila u njegovoj kontroli i on se tokom 5 godina tamo borio protiv Talibana. Neki arapski novinari došli su da ga intervjuišu. U kameri je bila sakrivena bomba koja je ubila sve prisutne u suicidalnom napadu.

Avganistan je pre rata bila veoma jaka zemlja sa snažnom armijom, raketama, vazduhoplovnim jedinicama, Pakistan im nije mogao ništa. Ovo sada ne može da se poredi. Doktor Nadžib je mnogo puta govorio preko televizije, pre Talibana je bilo televizije i svega, da SAD nema dobre namere, da će u Avganistan dovesti terorističke grupe iz Arapskih zemalja i Pakistana, govorio im je da ne izazivaju rat u Avganistanu, da ako žele vlast on će im ustupiti mesto predsednika, ali da ne uništavaju Avganistan. Govorio je Avganistancima da će on umreti jednog dana, ali da zapamte da će doći SAD, jer ovde je bila Rusija, i svi su ustali protiv Rusije, ali da će mnoge zemlje doći u Avganistan i da tada nećemo moći da uradimo ništa protiv njih. Tako se i dogodilo.

Znači SAD su iskoristile Avganistan za svoje interese?

Da, jer bilo je samo četvoru ljudi u svetu koji su se zaista borili protiv politike SAD-a, jedan je bio Sadam Husein, drugi je bio Doktor Nadžib, treći Gadafi, i četvrti sada El Asad. Sve osim Asada su Amerikanci ubili. U Siriji ljudi ustaju protiv svoje vlade i bore se protiv nje. Vi znate o tome, tu postoje dve vrste rata, jedan je protiv Daeša, drugi protiv grupe koju zovu „demokratska“, koju SAD direktno podržava da se bori protiv Bašara el Asada. Oni hoće da razbiju Asadovu vladu i naprave drugu. U ime „demokratije“. Sirija je bila dobra zemlja, i sada... ništa neće biti dobro više. SAD su došle u tu zemlju isto kao u Avganistan, kada je Avganistan bio jaka sila. I sada Avganistan je ništa.

Razgovor vodila Vahida Ramujkić
Fotografije: Abdul Saboro